

АДЕКВАТАН УЗРОК ПРИ НАСТАНКУ ШТЕТЕ

Уколико постоји истовремено дејство више узрока, за утврђење узрочно-последичне везе између штете и штетне радње важан је само онај узрок који је одлучујући за настанак штете.

Образложење: Према првостепеном утврђењу произилази да се дана 02. марта 2015. године на путу С-Н догодила саобраћајна незгода у којој је учествовао мотоцикл којим је управљао тужилац који је крећући се средишњим делом своје десне коловозне траке брзином између 70-80 км/час, приметио препреку (грумен земље или циглу) на путу испред себе, а делимично је био заслепљен од сунца, притом возећи опуштено као што иначе вози, не држећи рукама чврсто волан мотоцикла, није смео да кочи ни предњом ни задњом кочницом, сматрајући да ће бити у могућности да безбедно пређе преко препреке, па када је предњим точком прешао преко исте, дошло је до заносења мотоцикла који је неко време покушавао да стабилизује у чему није успео, те је дошло до пада тужиоца на десну страну пута, док је мотоцикл отишао на супротну страну. Тужилац је имао техничких могућности да уочи неравнину на путу и да благовременим измицањем удесно избегне прелазак преко ње што би допринело избегавању дестабилизације мотоцикла, па самим тим до незгоде не би ни дошло. У вези овог догађаја, пресудом Прекршајног суда у Б. од 14. маја 2015. године утврђено је да је овде тужилац одговоран за прекршај из члана 332 став 1 тачка 7 у вези става 2, у вези члана 42 став 1 Закона о безбедности саобраћаја на путевима. Критичном приликом тужилац је задобио лаке телесне повреде, те је тужбом потраживао накнаду настале нематеријалне штете за претрпљене физичке болове и за претрпљени страх, који захтев му је првостепени суд делимично усвојио. Другостепени суд налази да се основано жалбама указује да је првостепени суд, делимично усвајајући тужбени захтев тужиоца погрешно применио материјално право, јер постоји одговорност туженог за претрпљену штету, те је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев тужиоца. Под штетном радњом подразумева се чињење или нечињење (пропуст), који је противправан и који је штету проузроковао, док је узрочна веза однос између штетне радње као узрока и штете као последице штетне радње. Уколико постоји истовремено дејство више узрока, за утврђење узрочно-последичне везе између штете и штетне радње важан је само онај узрок који је одлучујући за настанак штете. Посебан услов за одговорност по основу накнаде штете јесте постојање кривице, која се не везује само за постојање свести и воље штетника да својом радњом проузрокује штету оштећеном, већ и за степен пажње разумног и пажљивог човека у датим околностима. Постојање узрочне везе и субјективног односа учесника у штетном догађају су у тесној вези, те када постоје два или више кумулативних узрока штетног догађаја, степен кривице учесника у незгоди један је од фактора при процени да ли постоји искључиво или обострано проузрокована штета, па самим тим и искључива или подељена одговорност за настали штетни догађај. У конкретном случају, прелазак преко неравнине (грумена земље, цигле...) на путу може узроковати дестабилизацију моторцикла, али битна чињеница за пресуђење представља и постојање могућности да се таква препрека избегне. Дакле, поставља се питање постојања адекватног узрока настанка критичног догађаја, субјективне сфере деловања оштећеног и грађанско-правне одговорности туженог за насталу штету. Просто постојање неравнине на путу као узрок у објективном смислу, не значи и директно постојање узрочно последичне везе са штетеним догађајем, већ је потребно да се ради о узроку који је био ван моћи и дејства оштећеног лица, могућности да се она избегне, спречи или умањи. У ситуацији када је

утврђено да је тужилац имао могућност да правовременим деловањем уочи и избегне неравнину на путу (али није, јер је сматрао да може безбедно прећи преко препреке, те возећи опуштено не држећи чврсто рукама волан мотоцикла није смео да кочи), произилази да само постојање неравнине није адекватан узрок, већ се узрочно последична веза може пронаћи у понашању тужиоца, који је наведеним у целости допринео настанку штетног догађаја, а не само у делу од 50% како то првостепени суд налази. Потребно је имати у виду и то да је тужиоцу од раније познато да је та деоница пута често прекривена блатом, да има масних наслага и да је опасно возити брже, те да је у вођеном прекршајном поступку оглашен кривим, јер је услед неприлагођене брзине особинама и стању пута, видљивости, прегледности, атмосферским приликама, стању возила и терета, густини саобраћаја и другим саобраћајним условима, изгубио контролу над возилом и пао на коловоз.

(Пресуда Вишег суда у Сомбору број Гж. 950/17 од 30. август 2017. године)